אוהב ישראל — דברים

אלה הדברים אשר דבר משה גו' בעבר הירדן גו' אחרי הכותו את סיחון מלך האמורי גו'. יש להבין דהלא מבואר בדחז"ל כי כ"מ שנ' אלה פוסל את הראשונים. ומה פוסל בכאן באמרו אלה. גם לכאורה הני תרי תיבות בעבר הירדן הם שפת יתר. כי כבר ידענו זה כמ"ש בסוף סדר אלה מסעי. גם לאיזה צורך נתנה התורה סימן זה אחרי הכותו. והלא גם זה ידענו מכבר. והגם שכבר דרשו בזה חז"ל וכמבואר בדברי רש"י ז"ל. אמנם עוד יש לאלוה מילין. דהנה ידוע כי ישנו עולם הק' הנק' עולם הדיבור וגם נק' עולם החשבון. והוא בחי' מלכותא קדישא. בסוד מלכו"ת פ"ה. ובעוה"ר ישנו שם אחיזת החיצונים והדינים ר"ל. והנה כשהאדם הישראלי נכשל בחטאים ח"ו. ורוצה לשוב בתשובה שלימה לפני הש"י. עיקר התשובה הוא החרטה בלב ובוידוי פה באמת. היינו להתוודות ולדבר ולגלות חטאיו קדם רבון עלמין. ואז ע"י וידויו ודיבורו בפה נסתם פיות המקטריגים והמשטינים החיצונים לבל יוכלו לקטרג ולהשטין עליו לאשר הוא בעצמו מדבר בעדו בהכנעה. לזה אין להם פה לדבר. ועי"ז הש"י מרחם עליו ומכפר חטאיו וכמ"ש ומודה ועוזב ירוחם. ועיין בזה בזוה"ק פ' פינחס דף רל"א בסופו. והנה זהו שייך כשיחטא איזה יחיד מישראל. אמנם כאשר יחטאו רבים מישראל ח"ו אז בודאי מן הנמנע שיתחרטו ויתוודו כולם כאחד בלב אחד. אמנם כן כי אית צדיקייא בדרא אשר המה מקשרים א"ע בכללות נשמות ישראל שבדורם. והמה מתודים ומדברים בעדם. ועושים בזה שני טובות לישראל. א'. כי ע"י החטאים והעונות שעשו ב"י ר"ל. אין דרך לעלות תפלת כשירי ישראל השמימה. כי ע"י חטאם נסתמו האוירים בחשכות ואפילה. ע"ד סכות בענן לך מעבור תפלה. אכן ע"י הוידויים והדיבורים של הצדיקים המתודים עבור כללות ישראל. עי"ז המה כמו המכים בקרדומות ופותחים דרך ושער מבוא התפלה עלות השמימה. וזהו היה כוונת וידויו של הכה"ג ביוה"כ. אנא כו' חטאו עוו פשעו לפניך עמך בית ישראל. ועוד שנית פועלים הצדיקים בדיבוריהם ובוידוייהם בעד כללות ישראל. כי בזה נסתם פי המקטריגים והמשטינים החיצונים לבל יוכלו שוב לקטרג ולהשטין ולדבר סרה על זרע ישראל. לאשר כבר דברו הצדיקים דברים אלו. וזהו היתה ג"כ כוונת הכה"ג בוידויו ביה"כ לסתום פי המקטריגים שלא יוכלו עוד לקטרג ולהשטין על זרע ישראל וכנ"ל: ועפ"ז יובן ג"כ מה שמביא רש"י ז"ל בפ' נח. מדרש. יש דורשין לשבח. וי"ד לגנאי. וכבר צווחו בזה קמאי דקמאי למה דרשו לגנאי. ולפי דברינו הנ"ל יובן. וק"ל: ומעתה נבוא לבאר הפסוקים. כי ידוע שמשרע"ה היה ודאי כללות נשמות הס"ר מישראל. ורצה להוכיחן כדי להסיר מעל זרע ישראל כל המשטינים והמקטריגים ולסתום פיהם. ולזה דיבר הוא בעצמו ופירש והתודה חטאותיהם ופשעיהם לכל חטאתם. וכמ"ש בזה הפסוק ובזה פסל כל דיבור החיצונים והמקטריגים. ולז"א אלה הדברים גו' כל ישראל. ר"ל הוא דיבר והתודה עבור כל ישראל. ופסל עי"ז שאר דברי חיצונים והעביר מהם כל הדינים. וזהו בעבר הירדן. ואחז"ל למה נקרא שמו ירדן שירד מדן. היינו בחי' דינים. והוא העביר אותם והמתיקן בדיבוריו הק'. כנ"ל.

וזהו במדבר בערבה. ערב"ה הוא לשון עריבות ומתיקות. וזה הדבר לא היה יכול משרע"ה לעשות עד אחרי הכותו כו' האמורי כו' בחשבון. כי הוא בחי' הקליפה הקשה והחיצונים אשר סביב רשעים יתהלכון. בעולם הדיבור והחשבון וזהו מלך האמורי אשר יושב בחשבון. גם סיחון הוא לשון שיחה ודיבור. וגם עוג מלך הבשן. עו"ג הוא מלשון עג עוגה ועמד בתוכו. והוא מלך הבש"ן. בש"ן נוטרי' למפרע נו"ן שערי בינה. היינו הנו"ן שערי טומאה. ולזה הוא בהיפוך אתוון למפרע. וגם הי' ערשו ערש ב"ר"ז"ל. נוטרי' ב"להה ר"חל ז"לפה ל"אה. והי' תשע אמות ארכו כי בחי' ס"א הוא רק תשע ולא עשר כמו סטרא דקדוש'. ואחרי הכות משרע"ה אותם ולקח מאתם ששים עיר כל חבל ארגוב בסוד ששים גבורים סביב לה. ובזה נתברר ונתלבן ונטהר ונזדכך עולם הדיבור עלמא דחושבנא בחי' מלכותא קדישא. אז דיבר הדיבורים והוידויים האלה. להמתיק הדינים מעל זרע ישראל ולכפר פשעיהם לכל חטאתם ולהמשיך עליהם רחמים וחסדים גדולים וכיה"ר אמן והבן כ"ז היטב:

צידונים יקראו לחרמון שריון והאמורי וגו'. ולכאורה מה משמיענו בזה ועל מה ולמה כתבה התורה זה איך הוא נק' בשם אצל כל אומה ואומה אך י"ל דהענין הוא כך דהנה הצדיקי' רצונם ותשוקתם תמיד להיות ימין ה' רוממה ושיתקדש שמו הגדול והקדוש בכל העולם וגם רצונ' להפיל להשפיל עד לארץ הס"א שנק' בשם שמאל. סטרא דשמאלא ושלא יהי' ח"ו עבד כי ימלוך כידוע מס' המקובלי' והנה היצה"ר נק' חרמון ע"ש שהוא מחרים ומחריב את האנשים הסרים למשמעתו וגם על שהוא מצודה פרוסה ע"כ החיים. לשון חרם ורשת וזהו פירוש הפסוק צידונים היינו הרשעים שהולכין מן הצד ואינם הולכי' בדרך הממוצע. שהוא דרך ישר לפני איש כמו שזכר הרמב"ם ז"ל במס' אבות עי"ש ובספרו הגדול בהלכות דיעו' והרשעים שמטין עצמם לדרך הרע נק' צידונים. והם קוראים לחרמון שהוא היצה"ר שרי"ן ר"ת שמאל רם ימין נופל ח"ו. שרצונם להכניע הקדושה ח"ו ולהיות עבד כי ימלוך ח"ו. אבל והאמורי היינו הצדיקים שמשבחין תמיד להקב"ה מלשון ואת ה' האמר"ת. יקראו לו שניר פי' שרצונם תמיד שיהיה שמאל נופל ימין רם. שהוא ר"ת. שני"ר וק"ל: